

המשרד
לאזרחים
ותיקים

המדריך לאזרח הוותיק - זכויות, הטבות ומידע עבור האזרחים הוותיקים בישראל*

***8840**

מוקד לפניות אזרחים ותיקים
www.vatikim.gov.il

* חוברת זו מופקת בהתאם לסעיף 15א' לחוק האזרחים הוותיקים, תש"ן - 1989 בין היתר בהסתמך על מידע שהומצא למשרד או פורסם על ידי רשויות ציבוריות שונות * חוברת זו מכילה מידע כללי * חוברת זו אינה משקפת באופן מלא ופרטני את החוק והנהלים, ובכל מקרה לשון החוק והנהל היא הקובעת * תכני חוברת זו מופנים הן לזכר והן לנקבה אלא אם כן צויין אחרת * אם לא נאמר אחרת, הנתונים שבחוברת נכונים ל-1 ביולי 2011. חוברת זו, המובאת לפניכם הינה בין המהדורות הראשונות המופקות על-ידינו וייתכן כי ישנם עניינים הדורשים עדכון. הנכם מוזמנים לפנות בכל הערה ביחס לחוברת זו למוקד *8840.

אזרחים ותיקים יקרים,

כולנו מכירים את הביטוי "מעניין את הסבתא שלי", ביטוי שנועד לומר דווקא על משהו שהוא לגמרי לא מעניין.

ובכן, החוברת המוגשת לכם בזאת בהחלט מעניינת את הסבתא שלנו, ואת כולכם, סבים, סבתות ונכדים וכל מי שהוא אזרח ותיק ובעל זכויות במדינתנו.

חוברת זו מאגדת מידע חשוב ביותר על הזכויות וההטבות המגיעות לאזרחים הוותיקים בישראל. המשרד לאזרחים ותיקים עומד לרשותכם, בכל פנייה הנוגעת לזכויותיכם.

אנו תקווה שחוברת מידע זו ומוקד פניות הציבור 8840* שהמשרד מפעיל למענכם, יסייעו לכם ללמוד ולקבל את המגיע לכם, בזכות ולא בחסד.

"והדרת פני זקן" הינו פסוק מהתורה והינו ציווי שהמדינה, באמצעות המשרד שלנו, לקחה על עצמה. אנו עושים זאת ברצון ובשמחה.

החוברת הזו וכל פעילות המשרד שלנו בהחלט "מעניינת את הסבתא שלנו" כי היא נוגעת לכל אחת ואחד מאיתנו, כל האזרחים הוותיקים בישראל.

זכות היא לנו לעמוד לרשותכם.

בידידות ובברכה לאריכות ימים,

אלי אלי
השר לאזרחים ותיקים

תוכן עניינים

6	תעודת אזרח ותיק
7-12	הנחות על כניסה לאתרי תיירות ומוזיאונים
13-14	הנחות לנוסעים ומופעי תיאטרון
14	הנחות על לימודים
15	הנחות על אגרה מקצועית
15-16	עולים חדשים
16	הטבות בתשלומי חשמל ומים
17-18	הטבות במגורים
19-21	טלפונים וכתובות של סניפי ספקי הסיוע בשכ"ד
22	הנחות על שירותים רפואיים ותרופות בקופות החולים
23	הטבת שיקום למתאשפז
23	מכשירי שמיעה
24	מכשירי שיקום וניידות
25	התאמת תנאי דיור למוגבלים בניידות
25	טיפול רפואי בבית
26-28	זכויות והטבות מטעם קופות החולים השונות
29	קצבת זקנה
30	גמלת זקנה מיוחדת לעולים
30-32	השלמת הכנסה
32-33	מקבלי קצבת זקנה לנכה לפי סעיף 251 לחוק
33-34	גמלת סיעוד, ושירות טרום סיעוד
35-36	עובדים זרים
36-37	אשפוז במוסד סיעודי
37-38	שירותי רווחה
39	הטבות בתחום התקשורת
39	הטבות לניצולי שואה
40-41	הטבות והנחות במיסים, ארננה
42	רשויות מקומיות
42-43	חקיקה למען האזרח הוותיק
44-47	פרטי יצירת קשר חיוניים לאזרח הוותיק
48-54	נספח - הטבות מיסים לאזרחים ותיקים

תעודת אזרח ותיק

עם הגיעכם לגיל פרישה (נשים בגיל 62 וגברים בגיל 67), הינכם זכאים לתעודת "אזרח ותיק", המונפקת על ידי המשרד לאזרחים ותיקים.

לקבלה, חידוש או בדיקת זכאות לתעודת אזרח ותיק ניתן לפנות

לטל: 02-6547025 או לפקס 02-6547049.

תשומת ליבכם כי ייתכן ולצורך קבלת הטבה המפורטת בחוברת זו, תידרשו

להציג תעודת אזרח ותיק בצירוף תעודה מזהה.

כיום, לאחר עדכון עיצוב, תעודת אזרח ותיק כוללת גם כיתוב בשפה הערבית.

אזרח ותיק שקיבל בעבר תעודת אזרח ותיק בטרם עודכן העיצוב כאמור, ומעוניין

לקבל תעודת אזרח ותיק הכוללת את הכיתוב בשפה הערבית, מוזמן לפנות

לטלפון הנ"ל.

מטיילים? מבקרים?

אזרחים ותיקים זכאים להנחות בכניסה לאתרי תיירות רבים, המפורטים להלן:

- **החברה לפיתוח יפו העתיקה** - 50% הנחה בדמי כניסה.
טלפון: 03-6037700, 03-6037686
- **החברה לפיתוח עכו העתיקה** - 50% הנחה בדמי כניסה.
טלפון: 04-9956734
- **החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה** - אזרחים ותיקים מקבלים הנחה בהצגת תעודת אזרח ותיק בדמי כניסה לתערוכת "לבד על החומות"; לבית הכנסת "החורבה"; ל"בית השרוף" - בית קתרוס; ולרובע ההרודיאני - מוזיאון וואהל לארכיאולוגיה. ניתן לקבל פרטים במרכז ההזמנות בטלפון: 02-6265922.
- **הקרן למורשת הכותל המערבי** - 50% הנחה בדמי כניסה לסיור במנהרות הכותל ובדמי כניסה למרכז "שרשרת הדורות". ניתן לקבל פרטים בדוא"ל yehielp@thekotel.org
- **החברה לפיתוח מזרח ירושלים** - אזרחים ותיקים מקבלים הנחה בדמי כניסה בשיעורים שונים ל"טיילת החומות"; "מערת צדקיהו"; כיכר הרומית בשער שכם"; "הגן הארכיאולוגי ירושלים" - מרכז דוידסון.
טלפון: 02-6277550.

- מוזיאון ישראל - 50% הנחה בדמי כניסה.**

טלפון: 02-6708811
- מרכז מורשת בגין ירושלים - 20% הנחה בדמי הכניסה. לפרטים נוספים**

ניתן לפנות לגב' דפנה שקדי בטלפון: 02-5652023

או בדוא"ל: dafnas@begincenter.org.il
- מוזיאוני משרד הבטחון - הנחה של 35% בדמי כניסה למוזיאוני משרד**

הביטחון הבאים: מוזיאון השומר בכפר גלעדי; מוזיאון אסירי המחותרות

בעכו; מוזיאון ההעפלה וחיל הים בחיפה; מוזיאון ג'וערה במגידו; מוזיאון בית

הגדודים במושב אביחיל; מוזיאון ההגנה בתל אביב; מוזיאון הפלמ"ח בתל-

אביב; מוזיאון האצ"ל בתל אביב; מוזיאון האצ"ל בתש"ח בתל אביב; מוזיאון

הלח"י בתל אביב; מוזיאון בתי האוסף לתולדות צה"ל בתל אביב; מוזיאון

אסירי המחותרות ההגנה, אצ"ל ולח"י בירושלים. לקבלת מידע נוסף ניתן

לפנות לגב' שרה סויסא בטלפון: 03-7380425

או בדוא"ל: sara_museum@mod.gov.il
- מרכז יצחק רבין, תל אביב - 50% הנחה בדמי הכניסה - טל: 03-7453358**
- רשות הטבע והגנים - 50% הנחה - בדמי הכניסה לשמורות הטבע והגנים**

הלאומיים בישראל.

פרטים נוספים בטלפון *3639 או באתר: www.parks.org.il

מוזיאונים בהם ניתנת הנחה של 50% מעלות הכניסה:

- מדעטק - המוזיאון הלאומי למדע, טכנולוגיה וחלל, חיפה -
טל': 04-8614444
- מוזיאון ארץ ישראל, תל אביב - טל': 03-6415244
- מוזיאון ארצות המקרא, ירושלים - טל': 02-5611066
- מוזיאון בית מרים, קיבוץ פלמחים - טל': 03-9538281
- מוזיאון בר דוד, קיבוץ ברעם - טל': 04-6988295
- מוזיאון ג'ו אלון לתרבות הבדואים, ליד קיבוץ להב - טל': 08-9918597
- מוזיאון "החאן", חדרה - טל': 04-6324562, 04-6322330
- מוזיאון האדם הקדמון, קיבוץ מעיין ברוך - טל': 04-6954611
- מוזיאון האדם והחי, רמת גן - טל': 03-6315010
- מוזיאון האדם והסביבה, פתח תקווה - טל': 03-9286900
- מוזיאון המדע ע"ש בלומפילד, ירושלים - טל': 02-6544888
- מוזיאון הנגב, באר שבע - טל': 08-6993535

- בית אהרונסון מוזיאון ניל"י, זיכרון יעקב - טל: 04-6390120.
- בית אוסישקין, קיבוץ דן - טל: 04-6941704, 052-3689636.
- בית המאירי, צפת - טל: 04-6971307.
- בית התפוצות תל אביב - טל: 03-7457808
- בית חיים שטורמן, קיבוץ עין חרוד - טל: 04-6486328, 052-3967695
- בית יגאל אלון, קיבוץ גינוסר - טל: 04-6727700
- בית ראובן, תל אביב - טל: 03-5255961
- גן המדע מכון וייצמן, רחובות - טל: 08-9344401
- המוזיאון הארכיאולוגי, קיבוץ עין דור - טל: 04-6770333
- המוזיאון לראשית ההתיישבות, קיבוץ יפעת - טל: 04-6548974
- המזגגה, קיבוץ נחשולים - טל: 04-6292707, 04-6390950
- חצר ראשונים, קיבוץ עין שמר - טל: 04-6374327
- מגדל דוד - מוזיאון לתולדות ירושלים - טל: 02-6265333

- מוזיאון התרבות הירמוכית, קיבוץ שער הגולן - טל': 04-6677386
- מוזיאון וילפריד ישראל, קיבוץ הזורע - טל': 04-9899566
- מוזיאון חיפה - טל': 04-9115991
- מוזיאון חצר היישוב הישן, ירושלים - טל': 02-6276319
- מוזיאון חצר תל חי - טל': 04-6951333
- מוזיאון יד מרדכי - טל': 08-6720559
- מוזיאון יהדות איטליה, ירושלים - טל': 02-6241610
- מוזיאון ינקו דאדא, עין הוד - טל': 04-9842350
- מוזיאון לאמנות האסלאם, ירושלים - טל': 02-5661291
- מוזיאון לתולדות מזכרת בתיה - טל': 08-9349525
- מוזיאון נחום גוטמן, תל אביב - טל': 03-5161970
- מוזיאון עקבות בעמק, מוא"ז עמק המעינות - טל': 04-6586352
- מוזיאון ראשון לציון - טל': 03-9598862

- מוזיאון עתיקות הגולן, קצרין - טל: 04-6961350
- מוזיאון תל אביב לאומנות - טל: 03-6961297
- מוזיאון לאומנות, קיבוץ עין חרוד - טל: 04-6485701

נוסעים?

- **תחבורה ציבורית:** אזרח ותיק זכאי להנחה של 50% מדמי הנסיעה בתחבורה הציבורית, הן העירונית והן הבין עירונית, והיא תינתן על כל סוגי הכרטיסים הקיימים בתחבורה הציבורית.
- **ליוצאים לחו"ל:** תעודת אזרח ותיק הנושאת את שמו המלא של האזרח הוותיק בשפה האנגלית עשויה להקנות הנחות בחו"ל בהתאם לכללים החלים שם. ניתן להוסיף לתעודת אזרח ותיק גם את השם המלא בשפה האנגלית, פרטים בטלפון: 02-6547025 או בפנייה לפקס 02-6547049

מבליים?

הטבות בתחומי התרבות, הבילוי והפנאי לאוכלוסיית האזרחים הוותיקים:

מופעי תיאטרון

50% הנחה בכניסה למופעים של התיאטרות הבאים, בין בתיאטרון עצמו ובין אם מועלים בהיכלי תרבות אחרים ברחבי הארץ:

- **תיאטרון הבימה - טל': 03-6295555 או 5008*.**

- **תיאטרון הקאמרי - טל': 03-6060960.**

- תיאטרון בית לסיין - טל: 03-7255300.
- תיאטרון חיפה - טל: 04-8600500.
- תיאטרון באר שבע - טל: 08-6266444
- תיאטרון החאן - טל: 02-6303600
- תיאטרון היידישפיל - טל: 03-5254660 , 1-800-444-660.
- קולנוע - סרטים ישראלים: 50% הנחה בדמי כניסה לסרט ישראלי בבתי הקולנוע הבאים: חן רחובות, בית גבריאלי, רשת סינמה סיטי, רשת גלובוס, יונייטד קינג - מוזיאון תל אביב, רשת קולנוע לב, רשת רב חן, רשת יס פלנט, סינמטק תל אביב וסינמטק שדרות.

לומדים?

- יד בן צבי - לקורסי הערב ולקורסי הסיורים מוענקת הנחה של 10% טל: 02-5398888
- מרכז מורשת בגין: 10% הנחה בהרשמה לקורסים. לפרטים נוספים ניתן לפנות לגב' דפנה שקדי בטל: 02-5652023 או בדוא"ל dafnas@begincenter.org.il.
- נפתח מסלול לימודים לתואר ראשון המיועד לאזרחים ותיקים בלבד באוניברסיטת בר אילן. טל: 03-5317957.

משלמים אגרה בעבור עיסוקכם?

- **רואי חשבון** - רואה חשבון שמלאו לו 70 שנה זכאי לאגרה שנתית מופחתת מטעם מועצת רואי החשבון. לפרטים נוספים 02-6549333 או בכתובת moazar@justice.gov.il
- **נוטריונים** - נוטריון שמלאו לו 70 שנה זכאי לאגרה שנתית בגובה 1/3 מסכום האגרה השנתית מטעם מחלקת רישוי הנוטריונים. פרטים בכתובת ruhamak@justice.gov.il
- **עורכי דין** - זכאות להנחה בדמי חבר ללשכת עורכי הדין. ניתן לפנות לגב' ציפי רבי בטל: 03-6361300 או בדוא"ל: gizbarut@israelbar.org.il
- **מורי דרך** - מורה דרך שהגיע לגיל 65 והפסיק עבודתו כמורה דרך מקבל רישיון כבוד למורה דרך העשוי להקנות הנחות בכניסה לאתרי תיירות שונים בהתאם לכללים החלים שם. טל: 02-6664392 או בכתובת ruthiy@tourism.gov.il

עולים*?

- **סל הקליטה** - **תעריף מיוחד לקשישים** - סל הקליטה הינו סיוע כספי המיועד לעזור לעולה בתקופת ההתארגנות הראשונה בארץ. הסיוע ניתן כדמי מחייה בתקופת הלימודים באולפן (6 חודשים) וכולל סיוע בשכר דירה עבור 12 החודשים הראשונים בישראל. פרטים נוספים אצל גב' דוריס קריאף dorisk@moia.gov.il או במייל 02-6752759

- **סיוע בדיור - סיוע הניתן לקשישים הינו ע"פ התנאים הקבועים בנוהל של משרד הקליטה במסגרת התקציבים ופתרונות הדיור הקיימים. תקופת הזכאות היא למי שעלה החל מיום 1.9.1989, תקופת הזכאות לא מוגבלת ובלבד שביום הפניה עונים על הגדרת "קשיש". פרטים נוספים אצל מר חביב קצב בטלפון 02-6752683 או במייל kassabh@moia.gov.il**

* ראו בפרק העוסק בחוק הביטוח הלאומי לעניין גמלת זקנה מיוחדת לעולה.

הטבות בתשלומי החשמל

אזרחים ותיקים שמשלמת להם גמלת הבטחת הכנסה או מקבלי קצבת זקנה לנכה לפי סעיף 251 לחוק הביטוח הלאומי (בהמשך חוברת זו נציין בקיצור "מקבל קצבת זקנה לנכה") או מקבלי גמלת סיעוד בשיעור של 168% זכאים לתשלום חשמל מופחת. שיעור התשלום המופחת שנקבע הינו 50%, עבור 400 הקוט"ש הראשונים שהלקוח הזכאי צורך מידי חודש. על מנת ליהנות מההנחה, על הזכאי להנחה להיות צרן רשום בחברת החשמל.

הנחה בתשלומי המים

מקבלי קצבת זקנה לנכה ומקבלי גמלת סיעוד ברמה של 150% לפחות זכאים לתוספת של 3.5 מ"ק לחודש בתעריף המים הנמוך.

- **סיוע בשכר דירה לקשישים עולים** - מורכב מקצבה בסיסית, תוספת בגין מגורים ללא קרובי משפחה ותוספת בגין גיל. קשישים שהוכרו כותיקי מלחמת העולם השנייה ו/או מנטרלי הכור בצ'רנוביל ו/או נכי המלחמה בנאצים ו/או ניצולי שואה, זכאים לתוספת של 10%. הסיוע ניתן לקשישים העומדים בין היתר בכל התנאים הבאים: אין ולא היתה דירה או חלק בדירה בבעלותם (בעבר ובהווה); אינם מתגוררים בדוור ציבורי (בשיכון הציבורי, הוסטלים); ומתקיימים מקצבאות הקיום של המוסד לביטוח לאומי ו/או מתקיימים מקצבת נפגעי הנאצים סוג נזק 1, 2 או 3 ועד 49% נכות. קיימים תנאים נוספים.

טלפון בשפה העברית 1-800-229-944

טלפון בשפה הרוסית 1-800-332-266

- **סיוע בשכר דירה לקשישים ותיקים** - מורכב מסיוע בסיס ותוספת בגין גיל. קשישים שהוכרו כותיקי מלחמת העולם השנייה ו/או מנטרלי הכור בצ'רנוביל ו/או נכי המלחמה בנאצים ו/או ניצולי שואה, זכאים לתוספת של 10%. הסיוע ניתן לקשישים העומדים בין היתר בכל התנאים הבאים: אין ולא היתה דירה או חלק בדירה בבעלותם (בעבר ובהווה); אינם מתגוררים בדוור ציבורי (בשיכון הציבורי, הוסטלים); ומתקיימים מקצבאות הקיום של המוסד לביטוח לאומי ו/או מתקיימים מקצבת נפגעי הנאצים עם סוג נזק 1, 2 או 3 ועד 49% נכות. קיימים תנאים נוספים. טל: 1-599-595-404.

- **השתתפות בהחזרי המשכנתא לקשישים נזקקים** - הסיוע ניתן לקשישים נזקקים בני 70 ומעלה שנטלו משכנתא למטרות דוור לפני 4.11.2007. הסיוע ניתן למי שעומד בכל התנאים הבאים: המחיר המשוערך של הדירה

הנוכחית שבבעלות הקשיש נמוך מסכומים המפורסמים על ידי משרד הבינוי והשיכון; ההחזר החודשי הוא מעל הסכומים המפורסמים על ידי משרד הבינוי והשיכון; ומתקיימים מקצבאות הקיום של המוסד לביטוח לאומי ו/או מתקיימים מקצבת נפגעי הנאצים עם סוג נזק 1, 2 או 3 ועד 49% נכות.

טל' בשפה העברית: 02-800-800-1 טל' בשפה הרוסית: 02-800-800-1.

- **הנחה בגובה שכר הדירה בשיכון הציבורי** - ההנחה ניתנת למי שמתגוררים בגפם בדירה והכנסתם הכוללת מורכבת מקצבאות הקיום של המוסד לביטוח לאומי או מקצבת נפגעי הנאצים עם סוג נזק 1, 2 או 3. מידע נוסף ניתן לקבל בסניפי החברות המאכלסות: עמידר, עמיגור, פרזות, שקמונה, חלמיש, שיכון ופיתוח וחל"ד.

- **מתן פתרון דיור לקשישים** - הסיוע ניתן לקשישים העונים בין היתר על כל התנאים הבאים: אין ולא הייתה דירה או חלק בדירה בבעלותם (בעבר בהווה) ומתקיימים מקצבאות הקיום של המוסד לביטוח לאומי ו/או מתקיימים מקצבת נפגעי הנאצים עם סוג נזק 1, 2 או 3 ועד 49% נכות. טל': 04-505-599-1.

- **עמידר החברה הלאומית לשיכון** - קשישים המתקיימים מקצבאות (במידה שאין נסמכים בוגרים בבית/נסמכים בוגרים החיים מקצבאות) לא נדרשים למלא שאלוני מדרוג ומקבלים הנחה אוטומטית בשכר דירה. ניתן לקבל פרטים במוקד שירות לקוחות מרכזי המטפל בתחום הדיור הציבורי בטל: *6266.

רשימת הטלפונים והכתובות של סניפי ספקי הסיוע בשכ"ד

חברת מ.ג.ע.ר.	חברת מתן חן	חברת עמידר	יישוב
1599-500-301	1559-563-007	טלפון - *6266	מוקד ארצי
בנין פורומים "שער העיר", בית הדקל קומה 2 טלפקס: 08-6372857	-----	-----	אילת
-----	רח' רוגוזין 21 טל: 08-8652653 פקס: 08-8655390	רח' שבי ציון 13 (בתוך מועצת הפועלים)	אשדוד
-----	רח' הרצל 29, בית פרנק טל: 08-6751157 פקס: 08-6751156	רח' הגדוד העברי 10	אשקלון
רח' בן צבי 7, בית אביסרור קומה 2	-----	שד' יצחק רגר 13 (ליד מגדל 7)	באר שבע
סמטת אבא, נעמת 1 קומה א' טל: 02-9996326	-----	-----	בית שמש
-----	רח' רוטשילד 29, מגדלי חוטשילד, קומה 4 טל: 03-6591273 פקס: 03-6591570	רח' רזיאל 6	בת ים
-----	-----	רח' עזרא ונחמיה 21	דימונה
-----	-----	רח' הרברט סמואל 33	חדרה
רח' הלוחמים 1, מרכז מסחרי "גלרי פאלאס" קומת כניסה	-----	-----	חולון

חברת מ.ג.ע.ר.	חברת מתן חן	חברת עמידר	יישוב
רח' שער פלמר 1, קומה 6 חדר 602	רח' אחד העם 15 טל: 04-8621202 פקס: 04-8621204	רח' הנביאים 26, הדר	חיפה
-----	-----	ההסתדרות 198, שד' (מול סניף הדואר)	חצור
רח' יהודה הלוי 111, מתחם דנילוף	-----	רח' הצנחנים 2 (צמוד לבניין מועצת הפועלים)	טבריה
רח' יפו 234, מאחורי בניין בזק טל: 02-5021669 פקס: 02-5021935	רח' יפו 97, בניין כלל קומה C2 טל: 02-6223530/1 פקס: 02-6231922	רח' יפו 17 (מול בניין העירייה)	ירושלים
-----	רח' וייצמן 42 (ליד ביטוח לאומי) טל: 09-7455712 פקס: 09-7462492	-----	כפר סבא
רח' הגליל 2, מרכז מסחרי ישן	-----	-----	כרמיאל
-----	-----	רח' המעפילים 32	מעלות
-----	-----	-----	מצפה רמון
-----	רח' המלאכה 14 (מול כיכר מגן דוד אדום) טל: 04-6559792 פקס: 04-6559793	-----	נצרת עלית
-----	-----	רח' ראובן לרר 2	נס ציונה
-----	מרכז מסחרי 145 טל: 08-9945434 077-3535446 פקס: 08-9933134	-----	נתיבות

חברת מ.ג.ע.ר.	חברת מתן חן	חברת עמידר	ישוב
-----	רח' הרצל 29 בפסאז' טל: 09-8336618 פקס: 09-8336604	רח' ברקת 2	נתניה
-----	-----	רח' טרומפלדור 17 (ליד בית המשפט)	עכו
רח' הנרייטה סאלד 2, גבעת המורה	-----	-----	עפולה
-----	-----	מרכז מסחרי, ביתן 1	ערד
-----	רח' ההסתדרות 19 טל: 03-9040972 פקס: 03-9346901	רח' בר כוכבא 40	פתח תקווה
-----	-----	רח' ירושלים 76	צפת
-----	רח' דרך עכו 194, בניין "שיפ" קריון טלפון: 04-8746525 פקס: 04-8746526	-----	קריית ביאליק
רח' הרימון 70	-----	-----	קריית גת
-----	-----	שדרות תל חי 106, בניין צחר	קריית שמונה
רח' הרצל 63, בית רוטמן קומה 4	רח' רוטשילד 55, בית אלברט קומה 6 טל: 03-9692924 פקס: 03-9643370	-----	ראשון לציון
רח' סעדיה גאון 24, בית B.S. קומה 1-	רח' שאול המלך 39 טל: 03-6962449 פקס: 03-6962581	רח' השרון 17	תל אביב

הטבות בתחום הבריאות

הנחות על שירותים רפואיים ותרופות בקופות החולים

- אזרח ותיק שמשלמת לו גמלה לפי חוק הבטחת הכנסה וכן אזרח ותיק המקבל קצבת זקנה לנכה זכאים להנחה בשיעור של 50% מהמחיר שנקבע לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי בעד תרופות הכלולות בסל שירותי הבריאות, בין אם רכש את התרופה בבית מרקחת של קופת חולים ובין אם רכש אותה בבית מרקחת אחר על פי מרשם רפואי שניתן לו על ידי קופת חולים ובהתאם לנהליה. זאת, לא יותר מתקרה חודשית המשתנה בהתאם לקופת החולים.
- משפחה, שבה לפחות אחד מבני הזוג הגיע לגיל פרישה, זכאית להפחתה של 50% מתקרת התשלום לרבעון.
- חבר קופת חולים מעל גיל 75 זכאי להנחה של 10% בדמי ההשתתפות עבור תרופות.
- חולה כרוני, בכפוף לאישור רופא המשפחה, משלם עבור תרופות שבסל הבריאות רק עד סכום התקרה. סכום התקרה משתנה בהתאם לקופת החולים.
- דמי ביטוח בריאות מופחתים: מקבלי קצבת זקנה בתוספת גמלת הבטחת הכנסה וכן מקבלי קצבת זקנה לנכה זכאים לתשלום דמי ביטוח בריאות מינימאליים.

הטבת שיקום למתאשפז- בדוק זאת!*

שיקום הוא שלב טיפולי בתהליך ריפוי מתמשך, שנועד לשפר תפקודים מוטוריים וקוגניטיביים מיוחדים, שנפגעו במחלה או בפציעה. בדרך כלל מדובר בשיקום לאחר אירוע מוחי, שברים (בעיקר בצוואר הירך) ועוד. אחריות למתן שיקום מעוגנת בחוק ביטוח בריאות ממלכתי. השיקום מתבצע במסגרת אשפוז, בקהילה או בבית המטופל, ומטרתו להגדיל את מידת העצמאות האישית של המטופל תוך הקטנת התלות בזולת, לקראת חזרתו למסלול חיים פעיל ובריא ככל האפשר.

במידה והאזרח הוותיק מאושפז בבית חולים, הזכאות לשיקום נקבעת על ידי רופא בין היתר לאחר שמולא דוח עובד סוציאלי, תיתכן התייעצות עם גורמים נוספים. **על מנת לבדוק זכאות, יש לפנות ל"אחות קשר ובקרה" (נציגת קופת החולים) בבית החולים, במהלך האשפוז.**

* במצבים שבהם קיימת המלצה לשיקום וקופת החולים אינה מאשרת את השיקום כמומלץ - ניתן להגיש קבילה לנציבת קבילות הציבור לחוק ביטוח בריאות ממלכתי במשרד הבריאות בטלפון 6800* או בפקס 02-5655981 או בדוא"ל kvilot@moh.health.gov.il

מכשירי שמיעה

אזרח ותיק שחלה ירידה בשמיעתו- מומלץ לפנות לרופא אף-אוזן-גרון בקופת החולים על מנת לבדוק זכאות להטבה לקבלת מכשיר שמיעה.

השתתפות במימון מכשירי שיקום וניידות

- משרד הבריאות משתתף במימון 75% מעלות מכשירי שיקום והליכה מתקרת ההשתתפות או מעלות המכשיר כפי שנקבע על ידי משרד הבריאות.
 - משרד הבריאות משתתף במימון 90% מעלות מכשירי ניידות מתקרת ההשתתפות או מעלות המכשיר כפי שנקבע על ידי משרד הבריאות.
 - ישנם מקרים בהם ישנו פטור מהשתתפות עצמית ומשרד הבריאות משתתף במימון 100% מעלות המכשיר או תקרת ההשתתפות. הקריטריונים לזכאות לפטור מהשתתפות עצמית נקבעים על פי נהלי משרד הבריאות.
 - נכים המאושפזים במוסדות סיעודיים, בתי חולים ומוסדות של משרד העבודה, זכאים למכשירי הליכה ותותבות גפיים בלבד.
 - נכים המקבלים סיוע ממקור אחר, ובהם נפגעי תאונות עבודה, פעולות איבה, שירות בצה"ל, תאונות דרכים משנת 1976 וכן נכי רדיפות הנאצים - כל אלה אינם זכאים לסיוע זה.
- השירות ניתן בלשכות הבריאות של משרד הבריאות על פי רשימת המכשירים שנקבעה על ידי משרד הבריאות, בכפוף לנוהל אישור מכשירי שיקום וניידות של משרד הבריאות.

התאמת תנאי דיור למוגבלים בניידות

משרד השיכון בשיתוף משרד הבריאות, מסייע במימון התאמת פנים הבית ודרכי הגישה אליו לאנשים בעלי מוגבלות קבועה בניידות, המסתייעים באביזרי עזר. הסיוע ניתן לפי קריטריונים הקבועים בנהלי המשרדים.

לקבלת מידע, ייעוץ והכוונה ניתן לפנות לעו"ס במחלקה למחלות ממושכות ושיקום בלשכת הבריאות או בקופות החולים.

הידעת, כי ייתכן ומגיע לך לקבל טיפול רפואי בבית?

כל מטופל זכאי לכך כי הטיפול בקהילה הכלול בסל הבריאות, שבאחריות קופות החולים על פי החוק, יינתן לו גם בביתו על ידי ביקור של בעל המקצוע המטפל, זאת, אם לנוכח מצבו קיים צורך ממשי לקבל את הבדיקה או את הטיפול בבית (לדוג' בדיקות דם, ביקור רופא, אחות, פיזיותרפיה וכו').

זכויות והטבות מטעם קופות החולים השונות

מומלץ כי אזרח ותיק ייגש לקופת החולים בה הוא חבר ויבדוק את הכיסוי הביטוחי לו הוא זכאי על פי תשלומיו, לרבות זכאות לשב"ן (שירותי בריאות נוספים) ולביטוח סיעודי.

קופת חולים לאומית

אזרח ותיק המקבל גמלת הבטחת הכנסה ומקבלי קצבת זקנה לנכה זכאים להנחה בהיטלי שירותים רפואיים בקופה.

פרטים נוספים במוקד לאומית 1-700-507-507

ובאתר הקופה www.leumit.co.il

- 50% הנחה מהתקרה המשפחתית הרבעונית למשפחה שאחד מחבריה מעל גיל פרישה אך לא משתלמת בעדו גמלה לפי חוק הבטחת הכנסה.
 - פטור מהשתתפות עצמית בביקור רבעוני לאזרח ותיק המקבל השלמת הכנסה ובני משפחתו.
 - אשפוז סיעודי מורכב - פטור מהשתתפות עצמית למשך חודשיים במסגרת "שירותי הבריאות הנוספים" (ביטוח משלים). חבר אשר אושפז בבית חולים ואשפוזו מוגדר כסיעודי מורכב יהיה פטור במשך 60 הימים הראשונים לאשפוזו מכל השתתפות עצמית. "שירותי הבריאות הנוספים" ישאו בעלות ההשתתפות העצמית בכפוף להוראות חוק ביטוח בריאות ממלכתי.
 - החזר בגין רכישת מגן ירכיים (במסגרת שירותי הבריאות הנוספים) - הזכאות להחזר הינה פעמיים בשנה בשנת חברות: לבעלי "מגן כסף" החזר כספי בגובה של 33% ועד תקרה של 200 ₪; לבעלי "מגן זהב" החזר כספי בגובה של 83% ועד תקרה של 502 ₪. נדרשת הפניה של רופא משפחה או גריאטר.
- פרטים נוספים במוקד מכבי 3555* ובעלון השתתפויות עצמיות, תקרות ופטורים הנשלח ישירות לבית המבוטחים.

אתר מכבי שירותי בריאות:

<http://www.maccabi4u.co.il/14-he/maccabi.aspx>

שירותי בריאות כללית

- אזרח ותיק, שמשלמת לו גמלה לפי חוק הבטחת הכנסה ומקבלי קצבת זקנה לנכה זכאים לפטור מלא מתשלום האגרות הבאות:
 - < אגרת ביקור אצל רופא מקצועי ודיאטנית
 - < אגרת ביקור במכונים
 - < אגרת ביקור במרפאות החוץ

פרטים נוספים במרכז שירות הלקוחות של הכללית 2700* ובאתר שירותי בריאות כללית <http://www.clalit.co.il/he-il>

קופת חולים מאוחדת

- פטור מהשתתפות בגין שירותים רפואיים כגון: ביקור רופא שניוני (כולל דיאטנית ופודיאטר) וביקור במכונים ובמרפאות חוץ עבור מבטחים שהגיעו לגיל פרישה ושמשתלמת בעדם גמלה לפי חוק הבטחת הכנסה, או לפי סעיף 11 לחוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם, ובלבד שהשתלמה בתכופ להגשת התביעה לקבלת תגמול לפי הסעיף האמור, גמלה לפי חוק הבטחת הכנסה בעד תקופה של שישה חודשים לפחות.

פרטים נוספים במוקד "מאוחדת" 3833*
ובאתר הקופה www.meuhedet.co.il

לפרטים נוספים על זכויות והטבות בתחום הבריאות ניתן לעיין ב"עלון זכויות שוות זהב" באתר האינטרנט של המשרד לאזרחים ותיקים www.vatikim.gov.il

זכויותיך על פי חוק הביטוח הלאומי

קצבת זקנה

קצבת זקנה של המוסד לביטוח לאומי מבטיחה לך הכנסה חודשית קבועה בהגיעך לגיל פרישה. גיל הפרישה הוא 67 לגברים ו-62 לנשים. הזכאות לקצבה מותנית בכך שהמבוטח הינו תושב ישראל, שהיה מבוטח פרק זמן, כנדרש בחוק, ואשר שולמו עבורו דמי ביטוח כחוק.

הגעת לגיל פרישה? בדוק האם מגיעה לך קצבת זקנה!*

מגיל פרישה ועד לגיל הזכאות לקצבת זקנה, הזכאות מותנית גם במבחן הכנסות. ההכנסות שנלקחות בחשבון לשם כך הן ההכנסות שלך בלבד (ולא הכנסותיו של בן הזוג) מעבודה ושלא מעבודה. כשתגיע לגיל הזכאות לקצבת זקנה, תהיה זכאי לקצבה, בלי קשר להכנסותיך.

גיל 70 הוא גיל הזכאות לקצבת זקנה לגברים, **בלא קשר להכנסות מעבודה**, לנשים - גיל הזכאות לקצבת זקנה עולה בהדרגה ויגיע בעתיד ל- 70.

קצבת הזקנה משולמת ב- 28 בחודש בעבור אותו חודש, ומנוכים ממנה דמי ביטוח בריאות.

* מוקד מידע - המוסד לביטוח לאומי: 02-6463400

שיעור קצבת הזקנה (נכון ל 1.1.2013)**

1,502 ש"ח	ליחיד/ה
1,587 ש"ח	ליחיד/ה בן/בת 80 ומעלה
2,257 ש"ח	לזוג (הקצבה לזוג מורכבת מקצבה ליחיד וכן תוספת בעבור בת זוג)
2,342 ש"ח	לזוג, שמקבל הקצבה הוא בן 80 ומעלה

** הסכומים מתעדכנים מעת לעת. תיתכן תוספת בעבור ילדים, במידה והתקיימו הקריטריונים הקבועים בחוק.

גמלת זקנה מיוחדת לעולים

עולים שהגיעו ארצה בגילאים 62-60 אינם זכאים לקצבת זקנה. במקומה, הם זכאים לגמלת זקנה מיוחדת, בהתאם לקריטריונים הקבועים בחוק. תנאי הזכאות מפורטים בפרסומי המוסד לביטוח לאומי ובאתר האינטרנט www.btl.gov.il

זכאות להשלמת הכנסה

השלמת הכנסה תינתן למי שהגיע לגיל פרישה ואין בכוחו להבטיח לעצמו הכנסה מספקת למחייתו. הזכאות מותנית במבחן הכנסות ובקריטריונים, כמפורט בפרסומי המוסד לביטוח לאומי ובאתר האינטרנט www.btl.gov.il תוספת השלמת הכנסה מחושבת בהתאם לקריטריונים ומבחי הכנסה ושיעוריה מפורטים להלן:

הסכומים הבאים כוללים קצבת זקנה בתוספת השלמת הכנסה (נכון ל- 1.1.2013*)			
לבני 80 ומעלה	לבני 79-70	לבני פחות מ- 70	
ש"ח 2,961	ש"ח 2,833	ט 2,752	לגבר או לאשה
ש"ח 4,386	ש"ח 4,204	ט 4,086	לזוג

* הסכומים מתעדכנים מעת לעת. תיתכן תוספת בעבור ילדים, במידה והתקיימו הקריטריונים הקבועים בחוק.

יש לך השלמת הכנסה? מגיעות לך הטבות!

המקבל השלמת הכנסה מהמוסד לביטוח לאומי זכאי לשורת הטבות:

- פטור מדמי השתתפות עצמית בביקור אצל רופא ראשוני, רופא שניוני, מרפאות חוץ ומכונים.
- הנחה של 50% ברכישת תרופות מרשם הכלולות בסל הבריאות (ועד תקרה חודשית המשתנה בהתאם לקופת החולים).
- זכאותך בסיוע בשכר דירה או ברכישת דירה מחברה ציבורית תיבחן בהתאם למקום מגוריך ועל פי הקריטריונים הקבועים בחוק.
- פטור מתשלום דמי ארנונה עבור 100 מ"ר משטח דירת מגוריך.
- פטור מתשלום אגרת טלויזיה.

- הנחה של 50% בתשלום לחברת החשמל בדירת המגורים (עד 400 קילו ואט).
- הנחה על קו טלפון של בזק הרשום על שמך ובדירת מגוריך.
- **"מענק חימום"**: המענק הוא משפחתי. סכום המענק הוא 536 ש"ח, והוא משולם באופן אוטומטי יחד עם קצבת הזקנה בחודש אוקטובר. באזורים שנקבעו בחוק כאזורים "קרים".

מקבל קצבת זקנה לנכה לפי סעיף 251 לחוק הביטוח הלאומי? יתכן ומגיעות לך הטבות

- הנחה בתשלומי ארנונה.
- הנחה בתשלום דמי חבר בקופות חולים.
- הנחה בתשלום בעד תרופות הכלולות בסל שירותי הבריאות.
- מענק חימום באזורים שנקבעו בחוק כאזורים "קרים".
- הנחה בתשלום הקבוע לבזק.
- תוספת של 3.5 מ"ק לחודש בתעריף המים הנמוך
- זכאות לתשלום מופחת בחשמל.

- תשלום ביטוח בריאות מינימלי.

תלוי בעזרת מטפל? מגיעה לך גמלת סיעוד, בדוק זאת!

גמלת סיעוד ניתנת למי שהגיע לגיל פרישה, מתגורר בביתו (ולא במוסד), ונזקק לעזרת אדם אחר בפעולות היום-יום (הכוללות: הלבשה, רחצה, נידודת עצמית, השגחה ועוד), או שנזקק להשגחה בביתו למען בטיחותו. הגמלה ניתנת, בדרך כלל, בשירותים ולא בכסף - לזכאי גמלה יינתנו שירותי סיעוד, סיוע בפעולות היום-יום, סיוע בניהול משק הבית, סיוע בהשגחה ועוד.

על מנת לקבל את הזכאות לגמלה, יש לעמוד בתקרת הכנסות חודשית כמפורט להלן (נכון ל- 1.1.13):*

סכום הגמלה	סכום ההכנסה	
גמלה מלאה	עד 8,828 ₪	יחיד
גמלה מופחתת בשיעור של 50%	מעל 8,828 ש"ח ועד 13,242 ש"ח	יחיד
גמלה מלאה	עד 13,242 ₪	זוג
גמלה מופחתת בשיעור של 50%	מעל 13,242 ועד 19,863 ש"ח	זוג

המוסד לביטוח לאומי בודק על ידי איש מקצוע מטעמו את רמת התלות לצורך קביעת גמלה.

מי שמלאו לו 90 יכול להיבדק, לפי בחירתו, על ידי רופא מומחה בגריאטריה.

* הסכומים מתעדכנים מעת לעת ומתפרסמים באתר האינטרנט של המוסד

לביטוח לאומי www.btl.gov.il

כיצד מקבלים גמלת סיעוד?

יש למלא ולהגיש טפסי בקשה לקבלת גמלת הסיעוד (את הטפסים ניתן להשיג בסניפי המוסד לביטוח לאומי, באתר האינטרנט של המוסד וכן אצל העובדות הסוציאליות בבתי החולים או בלשכות הרווחה).

חלק מהטפסים ימולאו על ידי הרופא המטפל בבית החולים או בקופת החולים.

לבקשה על רקע בעיה מנטאלית, כגון אלצהיימר, דמנציה או דיכאון, נדרש דו"ח רפואי של רופא פסיכוגריאטר, מומחה למחלות זקנה.

לאחר משלוח הטפסים למוסד לביטוח לאומי, יתואם ביקור של איש מקצוע מטעם הביטוח הלאומי בבית האזרח הותיק, לצורך קביעת הזכאות והיקפה.

הגשת בקשה לגמלת סיעוד שטרם אושרה? ייתכן והינך זכאי לשירות טרום חוק סיעוד!

חולה אשר טרום אשפוזו היה עצמאי ומשפחתו הגישה עבורו **במהלך אשפוזו** בקשה לגמלת סיעוד שטרם אושרה, רשאי לפנות לקראת שחרורו, לאחת מחברות הסיעוד, בבקשה לשירות "טרום סיעוד" של מספר שעות סיעוד שבועיות, וזאת עד למועד קביעת הזכאות לגמלת הסיעוד.

עזרה סיעודית בבית על ידי עובד זר

מי שהגיע לגיל פרישה וצבר ב"מבחן תלות" את מספר הנקודות הדרוש, זכאי לקבל היתר להעסקת עובד זר. מבחן התלות מתבצע, לרוב, במסגרת הגשת תביעה למוסד לביטוח לאומי, לצורך קבלת גמלת סיעוד.

מה עליך לעשות על מנת להעסיק עובד זר?

לקבלת היתר העסקה של עובד זר, יש לפנות לענף הסיעוד של רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול במשרד הפנים.

1. יש למלא טופס בקשה בצירוף צילום תעודת זהות של המבקש, ולשלם אגרה על סך 300 ש"ח*.
2. לאחר קבלת ההיתר יש לפנות ללשכת מנהל האוכלוסין הקרובה למקום מגוריך, להסדיר את אשרת הכניסה של העובד ולשלם אגרה בסך 170 ש"ח*.
3. את העובד הזר יש לרשום באחת הלשכות הפרטיות המורשות בענף הסיעוד.

הערה:

- הלשכות הפרטיות רשאיות לגבות מהמעסיק עד 70 ש"ח לחודש עבור שירותים שהן מספקות כגון: ביקורי בית, סיוע בפתרון בעיות, טיפול באשרות ועוד.

- הארכת היתר העסקה לעובד זר כרוכה בתשלום אגרה בסך 290 ש"ח.

* הסכומים מתעדכנים מעת לעת, כפי שמתפרסם באתר רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול
www.piba.gov.il

* במהלך האשפוז, בטרם שחרור, ניתן לפנות לועדת חריגים לקבלת היתר העסקה מראש. יש לפנות לעובדת סוציאלית בבית החולים.

חולה סיעודי או תשוש נפש? אתה זכאי לאשפוז במוסד סיעודי*

- **מיהו חולה סיעודי?** אדם שחלה ירידה ניכרת בתפקודו היומיומי, ובדרך כלל הוא מרותק למיטה או לכסא גלגלים או שהוא זקוק לסיוע מלא בפעולות היום-יום.

- **מיהו "תשוש נפש"?** אדם בעל בעיות בתחום השכלי - דמנציה, הפרעות התנהגות ודכאון. מחלות כגון אלצהיימר ואירועים מוחיים הן סיבות שכיחות למצבים אלה.

במצבים אלה עליכם לפנות ללשכת הבריאות הקרובה למקום מגוריכם, לצורך קבלת "קוד" אשפוז סיעודי. שיעור ההשתתפות העצמית של המאושפז ובני משפחתו ייקבע בלשכת הבריאות המקומית.

חולה סיעודי או תשוש נפש עם בעיות בריאותיות מורכבות, המחייבות השגחה צמודה של מטפל או צורך בטיפול רפואי ממושך, שלא ניתן לקבלו בבית זכאי לאשפוז במסגרת "אשפוז סיעודי מורכב" במחלקה מתאימה מטעם קופת החולים.

אשפוז זה מחויב בהשתתפות עצמית, כקבוע בחוק.

*יש לבדוק אפשרות להחזר כספי מביטוח סיעוד בקופות החולים, במקומות העבודה ובביטוח סיעודי פרטי. כמו כן, בכל קופות החולים קיימת מחלקת טיפולי בית. מומלץ לבדוק זכאות זו מול קופות החולים.

שירותי רווחה

שירותים לזקנים באמצעות המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות (במסגרת מגבלות התקציב)

יחידות השירות למען הזקן פועלות במסגרת האגף לשירותים אישיים וחברתיים במשרד הרווחה.

על מנת לברר את הזכאות יש לפנות למחלקה לשירותים חברתיים ברשות המקומית.

תנאים לקבלה	פירוט	הטבה
אזרחים ותיקים תשושים וסיעודיים, ועפ"י מבחני זכאות ונזקקות	שהות במסגרת טיפולים של עד חודש ימים	נפשוניים לזקנים תשושים וסיעודיים
אזרחים ותיקים תשושים, עפ"י החלטת העו"ס ועפ"י מבחני זכאות. זכאי "גמלת סיעוד" רשאים להמיר את שעות הטיפול בבית, בטיפול במרכז יום. כל יתר האזרחים הותיקים יכולים להצטרף בתשלום וליהנות משהייה במרכז היום.	שהות במסגרת יומית-טיפולית	מרכזי יום
עפ"י מקום המגורים כרוך בהשתתפות כספית עפ"י מצב הזכאות	לחצן מצוקה וסל שירותים תומך לזקן הגר בביתו	קהילות תומכות
עפ"י מצב רפואי ולמתקיימים מהשלמת הכנסה	סיוע בתשלום לנסיעות לבתי חולים באמבולנס	נסיעות לטיפול רפואיים קריטיים
אזרחים ותיקים שאינם זכאי חוק ביטוח סיעוד, תשושים וחסרי משפחות	סיוע בניהול משק הבית	סיוע סמך מקצועי
עפ"י החלטת עו"ס לאזרחים ותיקים מעוטי הכנסות	השלמת ריהוט וציוד חיוני לתיפקוד היומיומי	השלמת ציוד בסיסי בבית
עפ"י בדיקת נזקקות של עו"ס, ובהשתתפות כספית של האזרח הוותיק ומשפחתו	הפניה וסבסוד שהות במעונות לאזרחים ותיקים תשושים	סיוע לכניסה לבתי אבות

אזרח ותיק זכאי להנחה בשיעור של לפחות 50% בתשלומי אגרת רשות השידור. ההנחה תינתן גם כאשר רק אחד מבני הזוג המתגוררים באותה יחידת דיור שבה נמצא מקלט הטלוויזיה הוא אזרח ותיק. בשנים 2012 ו-2013 אזרחים ותיקים יהיו פטורים מתשלום האגרה כולה. לפרטים נוספים ניתן לפנות למר אבי כ"ץ בטל: 02-5013434/5

הטבות לניצולי שואה

מוקדים טלפוניים

ניצולי השואה זכאים למגוון רב של זכויות אך חלקם אינו מודע להן. בכדי לברר, באופן מרבי, את זכויותיכם, הינכם מוזמנים לפנות למרכז המידע של הרשות לזכויות ניצולי השואה בטלפון 03-5682651. כן הנכם מוזמנים לפנות למרכז המידע של המשרד לאזרחים ותיקים בטלפון *8840 הבודק את מכלול זכויותיכם כאזרחים ותיקים. הפניות המגיעות למרכז המידע של המשרד לאזרחים ותיקים מועברות לגופים השונים הרלוונטיים לבדיקת הזכויות, וכל אזרח ותיק שפונה למוקד מקבל מכתב המסכם את הפעולות שעליו לבצע על מנת לממש את זכויותיו, הגופים אליהם עליו לפנות ואת הטפסים הנחוצים. חוברת זו אינה מפרטת זכויות ניצולי שואה ולקבלת מידע מקיף בנושא ניתן לפנות לאחד מן המוקדים הנ"ל.

הטבות והנחות במיסים

אזרחים ותיקים נהנים משורה של הטבות והקלות במיסים. ראו לעניין זה "איגרת מס הכנסה לגמלאים" באתר האינטרנט של רשות המסים:
<http://ozar.mof.gov.il/itc/news3.htm#ref1> ניתן גם לפנות למוקד 8840*. לנוחיותכם, צירפנו כנספח לחוברת זו את עיקרי הדברים.

הנחות ארנונה

הנחות בתשלום מסי הארנונה יינתנו בשני מסלולים - מסלול רשות, המשתנה מרשות מקומית לרעותה, ומסלול חובה, המחייב את הרשויות המקומיות להעניק הנחה בארנונה בכפוף להוכחת שורה של תנאים.

1. **מסלול הרשות:** הנחה של עד 25% בארנונה עד 100 מ"ר הראשונים בדירה תוענק לאזרח ותיק המקבל קצבת זקנה ללא צורך במבחן הכנסה, זאת בהתאם להחלטת הרשות המקומית.

2. **מסלול החובה:**

א. הנחה של 30% בדמי הארנונה עד 100 מ"ר הראשונים:

1. תינתן לכל אזרח ותיק שסך הכנסותיו החודשי אינו עולה על השכר הממוצע במשק העומד, נכון לאפריל 2012, על 8,881 ₪.

2. תינתן לזוג אזרחים ותיקים המתגוררים יחד, ובלבד שסך הכנסותיהם החודשי במשותף אינו עולה על 150% מהשכר הממוצע במשק, היינו לא יותר מ-13,321 ₪.

על האזרח הוותיק להמציא את האישורים הנדרשים להוכחת גובה הכנסותיו

וכמו כן, על האזרח הוותיק להוכיח כי הינו רשום כבעל הנכס/הדירה או כשוכר הדירה בחוזה השכירות. ההנחה תינתן בעד דירת מגורים אחת בלבד. ההנחה תינתן רק לאזרח ותיק אחד, אף אם מתגורר בדירה יותר מזכאי אחד. ההנחה תינתן גם כשרק אחד מבני הזוג המתגוררים באותה דירת מגורים הוא אזרח ותיק.

ב. הנחה של עד 70% בדמי הארנונה עד 100 מ"ר הראשונים תינתן למקבלי גמלת הסיעוד מהמוסד לביטוח לאומי.

ג. פטור מלא מתשלום דמי ארנונה עד 100 מ"ר הראשונים תינתן למקבלי קצבת זקנה והשלמת הכנסה וכן למקבלי קצבת זקנה לנכה. התנאים החלים בסעיף א (הנחה של 30%) יחולו גם כאן.

איך מקבלים את הנחת הארנונה?

הנחת הארנונה אינה אוטומטית ודורשת הגשת בקשה פרטנית למחלקת הגבייה ברשות המקומית בה אתם מתגוררים.

לפיכך, יש לפנות למחלקת הגבייה ברשות ולמלא אחר הדרישות.

רשויות מקומיות ואזרחים ותיקים

הרשויות המקומיות בישראל מעניקות שירותים שונים למען האזרחים הוותיקים ומעניקות הטבות והנחות נוספות.

לברור זכויותיכם כאזרחים ותיקים מטעם הרשות המקומית, נא פנו למוקד העירוני או למחלקות לשירותים חברתיים ברשות בה אתם מתגוררים.

כמו כן, בכל עניין וצורך הינכם מוזמנים גם לפנות למוקד המשרד לאזרחים ותיקים בטלפון 8840*.

חקיקה למען אוכלוסייה ותיקה

חוקי מדינת ישראל כוללים חוקים שונים למען האזרחים הוותיקים, ועניינם לדאוג לשלומך, בריאותך וביטחונך.
בין חוקים אלו, ניתן למנות את:

- **חוק העונשין** מכיל חובת דיווח לפקיד סעד אודות קשישים חסרי ישע הנמצאים בסיכון.
- **החוק למניעת אלימות במשפחה** מאפשר הרחקת בן משפחה מסוכן מהבית.
- **חוק ההגנה על חוסים:** מספק הגנה למי שנשקפת לו סכנה פיזית או נפשית מאחר או מעצמו.

- **חוק המסדיר מינוי אפוטרופוס** לאזרחים ותיקים ותשושים שאינם מסוגלים לדאוג לענייניהם, ומגדיר את סמכויותיו של האפוטרופוס.
- **חוק החוזים** מאפשר ביטול חוזה או עסקה, שנעשו ברמייה או תוך ניצול חולשה.
- **חוק המתנה** מגדיר את התנאים להעברת נכס במתנה, וכן את האפשרות לבטל את המתנה מסיבות שונות. ביטול המתנה יתאפשר במקרים שונים וביניהם, התנהגות מחפירה של מקבל המתנה כלפי הנותן או בן משפחתו או הרעה כלכלית ניכרת במצבו של הנותן.
- **חוק לתיקון דיני משפחה-מזונות** מגדיר את חובותיו הכלכליות של אדם כלפי הוריו.
- **חוק הירושה** עוסק בצוואה ובחלוקת הרכוש של אדם לאחר מותו.

פרטי יצירת קשר חיוניים לאזרחים הוותיקים

המשרד לאזרחים ותיקים

כתובת למשלוח דואר: המשרד לאזרחים ותיקים, רח' קפלן 3, ירושלים 91950

אתר האינטרנט של המשרד - www.vatikim.gov.il

מוקד הפניות של המשרד לאזרחים ותיקים

טלפון: *8840. מענה ניתן גם בשפות אנגלית, רוסית, ערבית ואמהרית.

פקס: 02-5605034

דוא"ל: infovatikim@pmo.gov.il

שעות פעילות: א'-ה' 08:00-20:00

מוקד אזרח ותיק - לקבלה, חידוש או בדיקת זכאות לתעודת אזרח ותיק

טלפון: 02-6547025

פקס: 02-6547049

ארגונים הפועלים למען ניצולי השואה

הרשות לזכויות ניצולי שואה: 03-5682651

ועידת התביעות: 03-5194400

הקרן לרווחה לנפגעי השואה: 03-6090866

הלשכה לפיצויים אישיים מחו"ל: 03-6234111

מוקדי בירור של קופות החולים

כללית: *2700

מכבי: *3555 או 1-700-50-53-53

לאומית: 1-700-507-507

מאוחדת: *3833

***8840**

מוקד לפניות אזרחים ותיקים
www.vatikim.gov.il

למידע נוסף ניתן
לפנות למוקד למידע
ובירור הזכויות

המוסד לביטוח לאומי

אגף הייעוץ לקשיש

השירות פועל באמצעות מתנדבים שהוכשרו לתפקיד.

שעות פעילות א'-ה' 8:00-12:30

ניתן להתקשר ולקבל מענה בשפות הבאות :

עברית: 02-6463400

ערבית: 02-6463401

רוסית: 02-6463402

אמהרית: 02-6463403

אנגלית: 02-6463404

המוסד לביטוח לאומי באינטרנט www.btl.gov.il

סיעוד

לברור מידע על תנאי הזכאות לגמלת סיעוד ואופן הגשת הבקשה יש להתקשר

ל- 6050*

עובדים זרים

לבירורים אודות העסקת עובד זר בסיעוד יש לפנות לרשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול בטלפון 1-700-55-1111

נספח - הטבות מיסים לאזרחים ותיקים

• א. קצבאות

הפטור על "קצבה מזכה" - בהגיעך לגיל פרישה חלק מהקצבה או מהקצבאות שאתה מקבל ממעבידך לשעבר או מקופת גמל או מקרנות פנסיה או קצבה בשל אובדן כושר עבודה (המוגדר כהכנסה מיגיעה אישית) פטור ממס. הפטור לשנה הוא בשיעור של 35% מהקצבה, אך לא יותר מאשר 32,802 ש"ח מסך כל הקצבאות מסוג זה שהתקבלו במשך כל השנה (סכום זה מהווה 35% מתקרת ה"קצבה המזכה" השנתית בסך 93,720 ₪).

הפטור על קצבה מוכרת - הפטור לקצבה ניתן על 35% מ"הקצבה המזכה", כמו שפורט למעלה, או על כל סכום "הקצבה המוכרת", שתפורט להלן, לפי הגבוה מביניהם. "קצבה מוכרת" היא אותו חלק מהקצבה שקופת גמל משלמת לקצבה שמנהלת חברת ביטוח או שהוקמה אחרי 1.1.1995. יובהר ש"קצבה מוכרת" היא החלק שמקורו בתשלומים שבעבר חויבו במס בעת תשלום המשכורת ובעת ההפרשה של המעביד לקופה, שכן הם היו מעל השיעורים והסכומים הקבועים בחוק, וכן בשל סכומים שהפקיד החוסך ולא היה זכאי לקבל בגינם ניכוי לפי סעיף 47 לפקודת מס הכנסה. למרות האמור לעיל, מ-1 באפריל 2004 מי שאינו זכאי לפטור כמו שהוסבר לעיל, זכאי לפטור על "הקצבה המוכרת" (אם ישנה) כמו שהוגדרה לעיל ובלבד שמלאו לו 60 שנה.

• ב. היוון קצבאות

אם היוונת חלק מהקצבה תהיה פטור על ההיוון אם הקצבה שהוונה

פטורה אף היא. הסכום הפטור לא יעלה על הסכום שהיה מתקבל מהיוון "הקצבה המוכרת" או מהיוון 35% מ"תקרת הקצבה המזכה". אם היוונת חלק מהקצבה, יש להביא בחשבון לעניין חישוב הפטור את הקצבה שהייתה משולמת לזלא ההיוון. מכאן שהיוון של חלק מהקצבה משפיע על סכום הפטור שיחול על יתרתה. אם פרשת לאחר 1.1.2004 - במקרה זה יוקטן הפטור המגיע לקצבה בסכום הקצבה הפטורה שהוונה.

- **ג. הכנסה מקצבה, מלוג או אנונה**

הכנסה מקצבה שאיננה מנויה בסעיף א' ו-ב' לעיל (קצבה ממעביד או מקופת גמל) ושלא קיבלת בגינה כל הטבת מס בעת ההפקדה (ניכוי, זיכוי וכו') - שקיבלת בעת הגיעך לגיל פרישה או שמקבלים השאירים, 35% ממנה פטורים ממס ללא הגבלת סכום.

- **ד. הכנסות מרכוש בשיעורי מס רגילים**

על הכנסות מרכוש השיעור ההתחלתי של המס הוא בדרך כלל 30%. אם מלאו לך 60 שנה או יותר, הכנסות מרכוש כגון הכנסה מדמי שכירות (שלא נקבע להן שיעור מס קבוע) יחויבו בשיעורי המס החלים על הכנסות מיגיעה אישית, כלומר מס בשיעור התחלתי של 10%.

- **ה. הכנסות חייבות בשיעורי מס מיוחדים**

ריבית ורווחים מפיקדונות ומתכניות חיסכון - רווחים שנצברו בפיקדונות ובתכניות חיסכון החל מ-1.1.2003 (להלן "המועד הקובע") מחויבים במס בעת המשיכה, אבל בנוגע לחלק מההכנסות מוענקים פטורים מיוחדים והקלות:

מ-1.1.2006 (להלן "יום התחילה") יחיד חייב במס על הכנסתו מריבית בשיעור

שלא יעלה על 20%, או של 15% אם הריבית היא על נכס שאינו צמוד למדד או שהוא צמוד בחלקו, למעט ריבית החייבת במס בשיעורים רגילים.

בנוסף לאמור לעיל, ריבית שנצמחה עד מועד התחילה וכן ריבית מתכניות חיסכון ומפיקדונות שנפתחו לפני 10.8.2005 ועד למועד שבו ניתן למשוך סכומים מהתכנית או מהפיקדון ללא הרעה בתנאי החיסכון, תמשיך להיות חייבת בשיעורי מס של 15% ו-10% בהתאמה.

חישוב הריבית לצורך חלוקתה לפי שיעורי המס השונים ייעשה באופן יחסי למשך תקופת צמיחת הריבית בתכנית, ללא קשר למצב שבו הייתה ריבית משתנה על תכניות החיסכון.

אופן ההצמדה: המדד הוא מדד המחירים לצרכן או אם מדובר בנכס שערכו צמוד למטבע חוץ או שהוא נכס במטבע חוץ, שער אותו מטבע. תכנית חיסכון או פיקדון ייחשבו ככאלו ש"אינם צמודים למדד" אם אינם צמודים למדד במלואו. שאר הפיקדונות ותכניות החיסכון נחשבים אפוא "צמודים למדד".

ריבית ורווחים שמקורם בפיקדון או בתכנית חיסכון ש"אינם צמודים למדד" - שיעור המס על הרווחים 15%.

ריבית ורווחים שמקורם בפיקדון או בתכנית חיסכון "צמודים למדד" - שיעור המס על הרווח שמעל עליית המדד לא יעלה על 20%.

ניכוי למגיעים לגיל "פרישת חובה":

אם הגעת אתה או בן זוגך לגיל 67 בשנת המס, אתם זכאים לניכוי בסך 8,880 ש"ח מהכנסות הריבית שלכם.

אם אתה או בן זוגך עברתם את גיל 67 בשנת המס, אתם זכאים במקום

הניכוי הנ"ל לניכוי מוגדל בסך 13,320 ש"ח מהכנסות הריבית. יובהר כי ככלל סכום שנוכה במקור מריבית משום שהגעת לגיל האמור מוחזר לחשבונך במהלך השנה באופן אוטומטי (להלן "מסלול ההחזר האוטומטי") בלי שעליך לפנות לפקיד השומה, עד סכום המס שנוכה מריבית עד גובה התקרות הרשומות לעיל.

עם זאת, אם ביקשת מפקיד השומה שלא להעביר מידע באופן שוטף ממערכת הבנקאות בדבר ניכוי במקור מריבית על חסכונותיך, לא יבוצע ההחזר באופן אוטומטי.

פטור מ"ריבית מזכה" למגיעים לגיל פרישה

אם הגעת אתה או בן זוגך לגיל הפרישה, יינתן פטור נוסף בגובה 35% מ"הריבית המזכה". "ריבית מזכה" מוגדרת כהכנסה מריבית, אך לא יותר מההפרש בין סך של 93,720 ש"ח (הסכום השנתי של "קצבה מזכה") ובין ההכנסה החייבת במס הגבוהה מבין הכנסתך או הכנסת בן זוגך. ההכנסה החייבת לעניין זה כוללת רווחים בבורסה, הכנסה פטורה לפי סעיפים 9א' ו-9ב' לפקודת מס הכנסה (קצבה ממעביד או מקופת גמל וכן כל קצבה מלוג או אנונה אחרים), ואינה כוללת הכנסה מריבית, הכנסה משכר דירה למגורים הפטורה ממס, רווח הון שאיננו מרווחים בבורסה ושבח לפי חוק מיסוי מקרקעין.

פטור זה ניתן במסלול ההחזר האוטומטי רק אם הגעת לפקיד השומה במהלך השנה וביקשת תיאום מס על בסיס סיבת הפטור המפורטת בסעיף זה.

• **ו. קצבאות פטורות ממס**

- קצבאות נכות וקצבאות זקנה ושאיירים שמשלם המוסד לביטוח לאומי.

- חלק מהקצבאות ממעביד או מקופת גמל, או חלק מקצבאות שאירים המשתלמות על פי חוק או הסכם קיבוצי הפטורות ממס.
- סכום שנתקבל מהיוון חלק פטור ממס של קצבה.

• **ז. פטור על משיכה מקרן השתלמות**

ככלל, משיכה מקרן השתלמות פטורה ממס בחלוף שש שנים ממועד ההפקדה. עם זאת, המגיע לגיל פרישה ומבקש למשוך את קרן ההשתלמות בפטור ממס אף שלא חלפו שש שנים ממועד ההפקדה הראשונה, יהיה פטור ממס על המשיכה גם אם חלפו שלוש שנים בלבד ממועד ההפקדה הראשונה.

• **ח. פטור על הכנסה מדמי שכירות**

35% מהכנסות שכירות שיחיד תושב ישראל שהוא או בן זוגו הגיעו ל"גיל פרישה" מקבלים מהשכרת נכס שבבעלותם תהיינה פטורות ממס בהתקיים כל התנאים להלן:

- ליחיד או לבת זוגו לא היו הכנסות מקצבה שעליהן קיבל פטור ממס כמפורט בסעיפים א-ג לעיל, או הכנסות מריבית שעליהן קיבל פטור כמפורט בסעיף ה לעיל.

- דמי השכירות אינם משולמים על ידי קרוב או על ידי חֶבֶר בני אדם שהיחיד הוא בעל שליטה בו.
הפטור יינתן לאחד מבני הזוג בלבד.

ההכנסה שתיהנה מהפטור:

7,810 ₪ לחודש (בשנת 2010) מוכפל ב- 12 ומוכפל ב- 2% לכל שנת מס בה שימש הנכס במישרין בידי היחיד להפקת הכנסה מיגיעה אישית מעסק או משלח יד, אך לא יותר מ- 70%.

• ט. ניכויים אישיים

דמי ביטוח לאומי ששילם הנישום כעצמאי "ניכוי" - זהו סכום המופחת מההכנסה החייבת של הנישום. החיסכון במס שמקורו בניכוי הוא הסכום המותר בניכוי, כשהוא מוכפל בשיעור המס השולי של הנישום.

לעצמאי ניתן ניכוי בשל תשלומיו לפי חוק הביטוח הלאומי (בשל הכנסות שאינן משכורת), לרבות תשלומים בשל הכנסה מקצבה. הניכוי המותר הוא בשיעור 52% מהסכומים ששילמת (למעט הסכומים ששילמת לביטוח הלאומי כקנסות והפרשי הצמדה על פיגורים בתשלום), ולא יותר מההכנסה החייבת שאינה הכנסת עבודה שלפני הניכוי.

• י. נקודות זיכוי ממס

זיכויים בעד בן/בת זוג

- אם אתה תושב ישראל ואתה "בן הזוג הרשום" ובשנת המס היה לך בן זוג, ואחד משניכם הגיע לגיל פרישה, אתה זכאי בחישוב מאוחד של המס לנקודת זיכוי אחת בעבורו.

- אם אתה תושב ישראל, "בן הזוג הרשום", ובשנת המס היה לך בן זוג והיו הכנסות מיגיעה אישית שלא מגיע בעבורן חישוב נפרד או לא כדאי לבקש

בגין חישוב נפרד, אתה זכאי בגין בן הזוג, נוסף על נקודת הזיכוי שצוינה בסעיף 1 לעיל, ל-0.25 נקודת זיכוי בשל נסיעות לעבודה ועוד 1.5 נקודות זיכוי אם בשנת המס לא היו לכם ילדים שטרם מלאו להם 18 שנה; או 0.25 נקודת זיכוי בשל נסיעות לעבודה ועוד 1.75 נקודות זיכוי אם בשנת המס היו לכם ילדים שטרם מלאו להם 18 שנה.

- אם אתה תושב ישראל, "בן הזוג הרשום", ולבן זוגך יש הכנסה בחישוב נפרד, לא תהיה זכאי לנקודות זיכוי בעד בן הזוג.
בחישוב נפרד אפשר לקבל גם חצי נקודת זיכוי בעבור בן הזוג שכלכלתו על בן זוגו.

• י"א. פטור מהגשת דוח שנתי למס הכנסה באופן מקוון

במסגרת תיקון 161 לפקודת מס הכנסה נקבעה ליחיד החייב בהגשת דוח שנתי למס הכנסה - שהייתה לו באותה שנה הכנסה מעסק, ממשכורת או מחקלאות - חובת הגשת דוח מקוון (באמצעות האינטרנט או דרך מייצגים). עם זאת, בתקנות נקבע פטור מחובת דיווח מקוון ליחיד שהוא ובן זוגו הגיעו לגיל פרישה. הפטור אינו חל על מי שהוא "בעל שליטה" על פי הגדרתו בפקודת מס הכנסה.

המשרד
לאזרחים
ותיקים

***8840**

מוקד לפניות אזרחים ותיקים
www.vatikim.gov.il

כתובת למכתבים:
המשרד לאזרחים ותיקים
רח' קפלן 3 ירושלים 91950